

Інформаційний бюлетень

**«Інструменти економічного розвитку місцевих громад:
кращі європейські практики у сфері транскордонного
співробітництва»**

Серія 1. Еврорегіони, ОЕС, ЄОТС

Newsletter

**«Instruments of Local Communities' Economic
Development: Best European Practices in the Sphere
of Cross-Border Cooperation»**

Series 1. Euroregions, ECGs, EGTCs

Єврорегіон

Єврорегіон – це організаційна форма ТКС, яка функціонує на постійній основі і сприяє вирішенню спільних проблем та зміцненню транскордонних зв'язків між прикордонними регіонами у соціально-культурній, екологічній і економічній сферах їх розвитку.

Учасниками єврорегіону можуть бути місцеві органи влади та/або органи місцевого самоврядування двох і більше сусідніх країн.

Особливості єврорегіонів

Основними характеристиками єврорегіонів з правової та організаційної точки зору є те, що вони:

- ♦ функціонують на **постійній основі**;
- ♦ юридично відокремлені від своїх учасників;
- ♦ володіють власними адміністративними, технічними і фінансовими ресурсами;
- ♦ мають право приймати власні внутрішні рішення.

Цей перелік можна доповнити такими характеристиками:

- ♦ Єврорегіони функціонують в межах прикордонних регіонів двох або більше сусідніх держав з метою сприяння **спільним інтересам** і підвищення рівня життя мешканців прикордоння.
- ♦ Єврорегіони діють на основі двосторонніх або багатосторонніх угод про транскордонне співробітництво. Зазначені угоди спричиняють обов'язки тільки для тих сторін, які їх уклали.
- ♦ Незважаючи на відносну самостійність єврорегіонів, їх діяльність регулюється власним статутом та законодавством держав, на території яких розташовані їх штаб-квартири. Діяльність єврорегіонів не повинна суперечити законодавству держав, прикордонні регіони яких є учасниками цих єврорегіонів.
- ♦ Єврорегіони повинні бути транскордонноорієнтованим, тобто орієнтовані на транскордонний (спільний) розвиток, а не на розвиток окремих прикордонних регіонів, без формування нового адміністративного рівня. Також їх діяльність повинна завжди базуватися на **транскордонній участі** громадян, установ та соціальних партнерів у програмах, проектах, прийнятті рішень.
- ♦ Єврорегіони та інші форми транскордонного співробітництва не є новими державними інституціями. Вони не є носіями політичної влади і їх роботу обмежують компетенції місцевих органів влади та/або органів місцевого самоврядування, які є учасниками єврорегіону.
- ♦ Географічні межі єврорегіону, як правило, визначаються ступенем соціально-економічної інтеграції чи адміністративно-територіальними межами учасників конкретного єврорегіону.
- ♦ Єврорегіони можна ідентифікувати як транскордонні організації з постійним секретаріатом, технічною та управлінською командою із можливістю залучення власних ресурсів.
- ♦ Єврорегіонам притаманна співпраця по вертикалі (європейські інституції, центральні і місцеві органи влади) та горизонталі (між учасниками організації та подібними структурами).

Euroregion

Euroregion is an organized form of cross-border cooperation that functions permanently and promotes the solution of common problems and the strengthening of cross-border links between border regions in socio-cultural, ecological and economic spheres of their development.

Local authorities and/or local self-governing bodies of two or more neighbouring countries can be the members of a Euroregion.

Euroregions' features

The major features of a Euroregion from the legal and organizational viewpoint are the following:

- ♦ it functions **permanently**;
- ♦ it is separated from its members;
- ♦ it has its administrative, technical and financial resources;
- ♦ it makes its own internal decisions.

The list can be supplemented with the following peculiarities:

- ♦ Euroregions function within the border regions of two or more neighbouring states in order to promote **common interests** and improve the living standards of the residents of border areas.
- ♦ Euroregions operate based on bilateral or multilateral agreements on cross-border cooperation. The agreements impose liabilities only on the parties that conclude them.
- ♦ Despite the relative independence of Euroregions, their activity is regulated by their statutes and legislation of the countries, where their headquarters are located. Euroregions' activity shall not contradict the laws of the countries whose border regions participate in these Euroregions.
- ♦ Euroregions should be cross-border – oriented, i.e. oriented on cross-border (common) development rather than the development of certain border regions without the forming of a new administrative level. Their activity should be based on **cross-border participation** of residents, institutions and social partners in the programs, projects and decision making.
- ♦ Euroregions and other forms of cross-border cooperation do not constitute the new governmental institutions. Therefore, they do not bear the political power and their work is restricted by the competences of local authorities and/or local self-governing bodies, which participate in Euroregion.
- ♦ Geographic boundaries of a Euroregion are generally defined by the level of socio-economic integration or administrative and territorial boundaries of Euroregion's participants.
- ♦ Euroregions are cross-border organizations with permanent secretariat and technical and management team with an opportunity to attract own resources.
- ♦ Cooperation within the Euroregions takes place vertically (European institutions, regional and local authorities) and horizontally (between the participants of an organization and similar structures).

Законодавча основа створення та функціонування єврорегіонів

Діяльність єврорегіонів **регулюється на міжнародному, національному і регіональному рівнях.**

Основним **міжнародно-правовим актом**, який регулює діяльність єврорегіонів за участі українських прикордонних регіонів, є Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями, так звана Мадридська Конвенція, від 21 травня 1980 року (Україна приєдналася 14 липня 1993 року) і три додаткові протоколи до неї:

- ♦ Додатковий протокол до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями (ратифіковано 28 липня 2004 року). Саме в Додатковому протоколі визначається можливість **укладання угод про транскордонне співробітництво та створення органу транскордонного співробітництва** місцевими органами влади чи органами місцевого самоврядування прикордонних регіонів сусідніх держав;
- ♦ Протокол N 2 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями стосується міжтериторіального співробітництва (ратифіковано 28 липня 2004 року). Цей документ створює можливості для співпраці місцевих органів влади і органів місцевого самоврядування іноземних держав, які не є сусідами, у такий спосіб **розширюючи можливості горизонтальної співпраці** (зокрема, єврорегіон-єврорегіон чи єврорегіон-прикордонний регіон);
- ♦ Протокол N 3 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями стосовно об'єднань єврорегіонального співробітництва (ОЕС) (ратифіковано 16 травня 2012 року). Протокол №3 забезпечує формування органу транскордонного співробітництва, наділеного правосуб'єктністю.

Мадридська Конвенція передувала Європейській Хартії Місцевого Самоврядування від 15 жовтня 1985 року (ратифіковано 15 липня 1997 року), яка ствердила право існування органів місцевого самоврядування і наділила їх повноваженнями щодо забезпечення інтересів місцевого населення.

В Україні правові, економічні та організаційні засади транскордонного співробітництва, в т.ч. в рамках єврорегіонів, визначені у Законі України «Про транскордонне співробітництво» від 24 червня 2004 року.

Правову основу функціонування єврорегіонів складають установчі документи (установча угода; статут або регламент діяльності). **Установча угода** регламентує правові, організаційні, економічні та інші аспекти цього співробітництва, зокрема передбачає створення органу транскордонного співробітництва.

Принципи формування і функціонування єврорегіонів відображені у **статуті єврорегіону**. У документі зазначається назва єврорегіону; мета та цілі діяльності; склад учасників; сфери діяльності; місцезнаходження штаб-квартири та представництв; повноваження та функції органів; порядок призначення органів управління; склад і порядок роботи робочих органів; зобов'язання учасників та їх внесок у спільний капітал; джерела фінансування діяльності; правила щодо регулювання фондів та рахунків, порядок фінансування реалізації спільних проєктів; умови припинення порядку виходу та виключення зі складу учасників; спосіб та термін припинення діяльності єврорегіону.

Статут єврорегіону є складовою частиною угоди про його заснування. Він складається мовою держави, де знаходиться штаб-квартира єврорегіону, та мовами всіх його учасників. Всі тексти є рівно автентичними.

Legal background of establishment and functioning of Euroregions

Euroregions' activity **is regulated at international, national and regional levels.**

The major **international legal act** that regulates the activity of Euroregions with participation of Ukrainian border regions is the European Outline Convention on Transfrontier Co-operation between Territorial Communities or Authorities, the so called Madrid Convention concluded on 21 May 1980 (ratified by Ukraine on 14 July 1993) and three additional Protocols thereto:

- ◆ Additional Protocol to the European Outline Convention on Transfrontier Co-operation between Territorial Communities or Authorities (ratified by Ukraine on 28 July 2004). The Additional Protocol outlines an opportunity for local authorities and local self-governing bodies of border regions in neighbouring countries to **conclude agreements on cross-border cooperation** and **to create a cross-border cooperation entity**;
- ◆ Protocol N 2 to European Outline Convention on Transfrontier Co-operation between Territorial Communities or Authorities concerning Interterritorial Co-operation (ratified on 28 July 2004). The document creates opportunities for cooperation between local authorities and local governments of the countries that are not the neighbours. In such a way it **expands the opportunities of horizontal cooperation** (in particular, Euroregion-Euroregion or Euroregion-border region);
- ◆ Protocol N 3 to European Outline Convention on Transfrontier Co-operation between Territorial Communities or Authorities concerning Euroregional Co-operation Groupings (ECGs) (ratified on 16 May 2012). Protocol №3 provides the forming of cross-border cooperation entity with legal personality.

Madrid Convention was preceded by European Charter of Local Self-Governance as of 15 October 1985 (ratified 15 July 1997), which established the right of local governments to function and granted them the liabilities regarding the meeting of local residents' interests.

The Law of Ukraine "On Cross-Border Cooperation" adopted in 24 June 2004 provides legal, economic and organizational foundations of cross-border cooperation, in particular in the framework of Euroregions.

The constituent documents (constituent agreement; statute or regulation) are the legal foundation of Euroregions' functioning. **Constituent agreement** regulates legal, organizational, economic and other aspects of cooperation, including the establishment of cross-border cooperation entity.

The principles of forming and functioning of Euroregions are enshrined in the foundation of Euroregion's establishment – **the statute**. The statute provides the name of a Euroregion; objective and goals of activity; membership; spheres of activity; address of headquarters and offices; competences and functions of bodies; procedure of appointing the managing authorities; composition and operating procedures of bodies; liabilities of members and their contribution to common capital; sources of funding; rules of funds and accounts regulation, procedure of funding of common projects; termination conditions, procedures of members' withdrawal and exclusion; way and period of termination of Euroregion's activity.

Statutes of Euroregions are the components of their constituent agreements. They are concluded in the language of the state, where the headquarters are located, and in the languages of all members. All the copies are equally authentic

Єврорегіони в цифрах

Перші єврорегіони виникли ще в 50-х роках ХХ століття. На початку цього століття, в умовах запровадження нових інструментів фінансування регіональної політики ЄС, функціонувало понад 180 єврорегіонів різних моделей і типів. На сьогодні їх є близько 80. Частина єврорегіонів трансформувалася в інші форми транскордонного співробітництва або здійснила реорганізацію, зокрема, утворивши підрозділи у вигляді організаційних форм ТКС іншого типу в рамках діючого єврорегіону, які паралельно з ним функціонують і доповнюють його, реалізуючи підсилені їм завдання. Такі трансформації єврорегіональних структур дозволили максимально використати всі доступні можливості транскордонного співробітництва. Найбільше єврорегіонів створено на кордонах Німеччини (31), Франції (15), Швеції (16), Фінляндії (10), а також Польщі (18), Чехії (13), Болгарії (14), Угорщини (15) та Румунії (13).

Останнім був створений єврорегіон «Дністер» за участі прикордонних регіонів України і Молдови у 2012 році.

Українські прикордонні регіони перейняли досвід розвитку єврорегіональних структур від сусідньої республіки Польщі. На теренах цієї держави перші єврорегіони були створені ще коли вона не була членом ЄС, тому цей досвід є особливо корисним для наших територій.

Перші єврорегіони на українському кордоні були створені саме за участі Польщі (Карпатський єврорегіон, єврорегіон «Буг»). На сьогодні налічується 10 єврорегіонів (суб'єктів публічного права), які умовно можна поділити за територіально-географічними і адміністративними ознаками на такі, що:

- ♦ спільно утворені із країнами-членами ЄС (Карпатський Єврорегіон, Єврорегіон «Нижній Дунай», Єврорегіон «Верхній Прут»);
- ♦ спільно утворені із країнами, які не є країнами-членами ЄС («Єврорегіон «Дністер», Єврорегіон «Дніпро», Єврорегіон «Слобожанщина», Єврорегіон «Ярославна», Єврорегіон «Донбас»);
- ♦ спільно утворені із країнами-членами ЄС та із країнами, які не є країнами-членами ЄС (Єврорегіон «Чорне море», Єврорегіон «Буг»).

Euroregions in numbers

The first Euroregions emerged back in 1950s. In the beginning of this century, there were over 180 Euroregions of different models and types in conditions of new funding instruments of EU regional policy. Currently there are about 80 Euroregions. Some Euroregions have transformed into the other forms of cross-border cooperation or have undergone reorganization, including the creation of entities in the form of cross-border cooperation organizational forms of other types in the framework of activity of the existing Euroregions, which function in parallel with it and supplement it by implementing the task they can cope with. Such transformations of Euroregional structures maximized the access to available opportunities of cross-border cooperation. Most of Euroregions are established at the borders of Germany (31), France (15), Sweden (16), Finland (10), Poland (18), Czech Republic (13), Bulgaria (14), Hungary (15) and Romania (13).

The last to be established was the Dnister Euroregion with Ukrainian and Moldavian participants in 2012.

Ukrainian border regions have adopted an experience of the development of Euroregional structures from the neighbouring Republic of Poland. The first Euroregions were created at the territory of Poland back when it wasn't yet the EU member, so their experience is especially important for our territories.

The first Euroregions at Ukrainian border were established with Poland (Carpathian Euroregion, Euroregion Bug). Currently there are 10 Euroregions (public entities), which can be divided by territorial-geographic and administrative features into:

- ♦ jointly created with the EU Member States (Carpathian Euroregion, Euroregion Lower Danube, Euroregion Upper Prut);
- ♦ jointly created with the third countries (Euroregion Dnister, Euroregion Dnipro, Euroregion Slobozhanshchyna, Euroregion Yaroslavna, Euroregion Donbas).
- ♦ jointly created with the EU Member States and third countries (Black Sea Euroregion, Euroregion Bug).

Типи єврорегіонів

за територіально-географічними і адміністративними ознаками:

- ♦ спільно утворені за участі країн, які є країнами-членами ЄС (єврорегіон «Бескиди», єврорегіон «Тиса» тощо);
- ♦ спільно утворені за участі суміжних прикордонних територій країн-членів ЄС і сусідніх країн, які не входять до складу ЄС (єврорегіон «Буг», єврорегіон «Неман» тощо);
- ♦ спільно утворені за участі країн, які не є країнами-членами ЄС (єврорегіон «Дніпро», єврорегіон «Дністер»).

за організаційно-правовою структурою:

- ♦ асоціації місцевих органів влади з обох сторін державного кордону, іноді з парламентськими асамблеями (наприклад, єврорегіон Elbe / Labe);
- ♦ транскордонна організація (яка має власний бюджет) з постійно діючим секретаріатом і технічною та адміністративною командою (наприклад, єврорегіон «Буг»);
- ♦ організаційна форма ТКС, суб'єкт приватного права, заснований на основі неприбуткових асоціацій та фондів з обох сторін кордону відповідно до національного законодавства кожної сторони (наприклад, єврорегіон Saar-Lor-Lux Rhine);
- ♦ організаційна форма ТКС, суб'єкт публічного права, заснований на основі міждержавної угоди, зокрема за участі місцевих органів влади (наприклад, єврорегіон Померанія).

Єврорегіони за участі України відносяться до останнього типу, більшість з яких створені за принципом «зверху-вниз». Це пояснює великі території впливу єврорегіонів, особливо Карпатського єврорегіону, та неефективність їх діяльності через складність координації взаємодії великої кількості учасників.

Types of Euroregions

by territorial-geographic and administrative features:

- ♦ jointly created with the EU Member States (Euroregion Beskydy, Euroregion NYSA, etc);
- ♦ jointly created between border territories of EU Member States and third countries (Euroregion Bug, Euroregion Neman, etc);
- ♦ jointly created with the third countries (Euroregion Dnipro, Euroregion Dnister).

by organization-legal structure:

- ♦ association of regional and local authorities on both sides of state border, sometimes with parliamentary assemblies (e.g. Euroregion Elbe / Labe);
- ♦ cross-border organization (that has its budget) with permanent secretariat and technical and administrative team (e.g. Euroregion Bug);
- ♦ an entity under the private law founded on non-profit organizations and foundations on both sides of the border in compliance with the legislation of each party (e.g. Euroregion Saar-Lor-Lux Rhine);
- ♦ an entity under the public law founded by intergovernmental agreement, in particular with participation of territorial authorities (e.g. Euroregion Pomerania).

Euroregions with Ukrainian participation belong to the latter type, most of them are created by “downward” principle. It explains the large territorial scales of Euroregions' impact, especially the Carpathian Euroregion, and inefficiency of their activity due to complicated coordination and interaction between many participants.

Організаційна структура єврорегіонів

Єврорегіони зазвичай відрізняються між собою за організаційною структурою. Водночас, організаційна структура має певні спільні риси у всіх єврорегіонах:

- ♦ складається з постійно діючого секретаріату, експертів та адміністративного персоналу;
- ♦ формується відповідно до статуту єврорегіону;
- ♦ передбачає функціонування принаймні одного керівного органу, що відповідає за прийняття ключових рішень, до якого входять представники всіх учасників єврорегіону.

Організаційна структура деяких єврорегіонів може створюватися у формі міжнародних міжрегіональних асоціацій, об'єднань, фондів тощо. Зазвичай організаційна структура єврорегіонів формується з таких органів, як: **рада єврорегіону, голова управління, секретаріат, робочі комісії з певних сфер діяльності**. Часто в організаційній структурі єврорегіонів передбачено створення спільного моніторингового комітету, який складається із представників органів влади всіх учасників, а також представників ЄС.

У рамках діяльності єврорегіонів можуть формуватися **асоціації органів місцевого самоврядування**, які на сьогодні вже підтвердили свою ефективність, особливо у залученні фінансових ресурсів; **агенції регіонального розвитку, інформаційні центри** тощо.

Напрями діяльності єврорегіонів

Єврорегіони функціонують відповідно до напрямів, які визначені у статуті організацій. Зокрема, такими можуть бути:

- ♦ підтримка регіонального розвитку;
- ♦ обмін досвідом і інформацією;
- ♦ розвиток соціальної, прикордонної і дорожньої інфраструктури;
- ♦ розвиток економіки, торгівлі, культури, туризму, спорту і рекреації;
- ♦ налагодження транспортної комунікації;
- ♦ покращення охорони здоров'я, збереження навколишнього середовища, поводження із сміттям, утилізація відходів і каналізації;
- ♦ розвиток науки і стимулювання інноваційної діяльності;
- ♦ розвиток сільського господарства;
- ♦ запобігання екологічних катастроф;
- ♦ консультування, допомога та координація транскордонного співробітництва;
- ♦ розвиток партнерської співпраці;
- ♦ забезпечення громадської безпеки тощо.

Organization structure of Euroregions

Euroregions mostly differ by organization structure. At the same time, organization structure has certain common features in all Euroregions:

- ♦ it consists of permanent secretariat, experts and administrative staff;
- ♦ it is formed according to the statute of a Euriregion;
- ♦ it has at least one managing authority that consists of the representatives of all Euroregion's participants and is responsible for making key decisions.

Organization structure of some Euroregions can be created in the form of international interregional associations, groupings, funds, etc. In general, it consists of **the council of Euroregion, head of Euroregion, secretariat, working commission on certain activity spheres**. Often there is also the joint monitoring committee in the structure of Euroregions, which consists of the representatives of authorities from all participants and EU representatives.

Associations of local governments, which have already proved their efficiency, especially in terms of attraction of financial resources, **regional development agencies, information centers**, etc can be formed in the framework of Euroregions' activity.

Directions of Euroregions' activity

Euroregions function according to the directions defined by their statutes, including:

- ♦ regional development assistance;
- ♦ information and experience exchange;
- ♦ development of social, road and border infrastructure;
- ♦ development of economy, trade, culture, tourism, sports and recreation;
- ♦ establishment of transport communication;
- ♦ improvement of healthcare, environmental protection, wastes management, sewage treatment;
- ♦ promotion of science and innovation activity;
- ♦ agricultural development;
- ♦ prevention of ecological hazards;
- ♦ advising, assistance and coordination of cross-border cooperation;
- ♦ development of partnership relations;
- ♦ public safety, etc.

Фінансування діяльності єврорегіонів

Обов'язковим та важливим розділом у статутах єврорегіонів є розділ «Фінансова діяльність». У даному розділі вказуються фінансові ресурси, які є необхідними для діяльності єврорегіонів та його органів. Також зазначаються джерела надходження та обсяги цих ресурсів. Джерелами фінансування єврорегіональної співпраці можуть бути:

- ◆ членські внески учасників єврорегіону;
- ◆ внески сторін, які підтримують діяльність єврорегіону;
- ◆ дарування;
- ◆ дотації з бюджету вищого рівня бюджету нижчому;
- ◆ кошти з різних програм ЄС;
- ◆ гранти;
- ◆ міжнародна технічна допомога;
- ◆ інші джерела фінансування.

Особливостями фінансової діяльності єврорегіонів є те, що їх фінансування відбувається з місцевих бюджетів. Вони не мають права встановлювати збори фіскального характеру, проте можуть отримувати прибуток від послуг, наданих ними територіальним громадам або властям, користувачам або третім сторонам. Це повинно бути враховано при підготовці економічної частини статуту. Крім того,

єврорегіони повинні складати річний кошторис та балансовий звіт, які затверджуються аудитором, незалежним від суб'єктів транскордонного співробітництва. Також щорічно ухвалюється річний бюджет єврорегіону (наприклад, єврорегіон «Буг» щорічно затверджує бюджет та подає фінансові звіти про свою діяльність).

Джерела фінансування діяльності єврорегіону визначаються кожним учасником окремо відповідно до національного законодавства. затверджуються аудитором, незалежним від суб'єктів транскордонного співробітництва. Також щорічно ухвалюється річний бюджет єврорегіону (наприклад, єврорегіон «Буг» щорічно затверджує бюджет та подає фінансові звіти про свою діяльність).

Джерела фінансування діяльності єврорегіону визначаються кожним учасником окремо відповідно до національного законодавства.

Funding of Euroregions' activity

“Financial activity” is a mandatory and important provision in the statutes. It stipulates financial resources necessary for activity of a Euroregion and its bodies. The sources and volumes of these resources shall also be defined. Euroregional cooperation can be funded from the following sources:

- ◆ membership fees;
- ◆ contributions of parties supporting the Euroregion's activity;
- ◆ donations;
- ◆ grants from the budgets of higher levels to lower ones;
- ◆ funds from EU programs;
- ◆ grants;
- ◆ international technical assistance;
- ◆ other sources.

The feature of Euroregion's financial activity is that it is funded by local budgets. It cannot establish fiscal charges, yet it can have revenues from services provided to territorial communities or authorities, users or third parties. The abovementioned should be taken into account in preparation of economic part of the statute. Moreover, Euroregions shall have annual estimate and balance sheet approved by auditors independent from cross-border cooperation entities. Annual budget shall be also approved (e.g. Euroregion Bug annually approves budget and submits financial reports on their activity).

The sources of funding of a Euroregion's activity are established by each member of an entity separately and in correspondence with national laws.

Етапи створення єврорегіону

Для створення кожного єврорегіону **потрібна згода місцевих або центральних органів влади**. Процес створення єврорегіону є тривалим та складним, так як потребує узгодження таких питань як: утворення, структура та функціонування управлінського органу; місце розташування штаб-квартири; технічний персонал; фінансове забезпечення; прийняття рішень; спільні завдання, які потребують вирішення.

Основні стадії створення єврорегіону

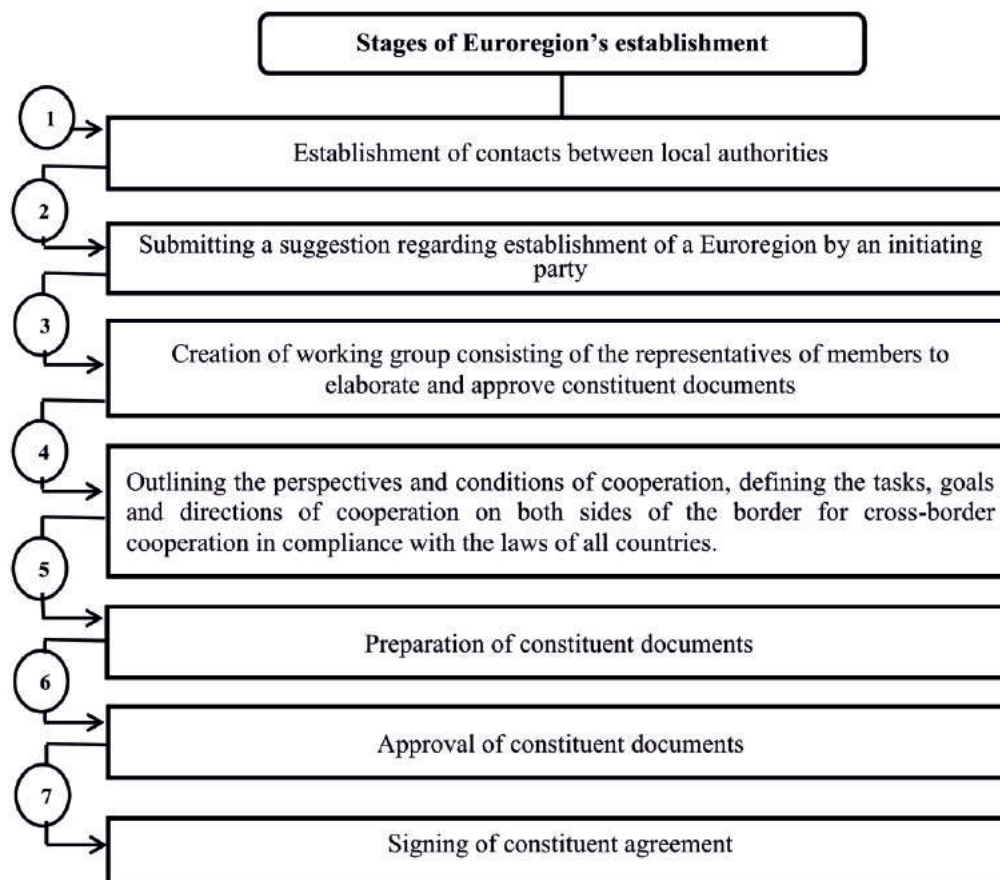

Подальша реєстрація організації відбувається відповідно до законодавства тієї країни, на території якої розташована штаб-квартира єврорегіону.

Stages of Euroregion's establishment

Establishment of a Euroregion **requires the consent of local or central authorities**. The process of Euroregion's establishment is a long-lasting and complicated one, because it stipulates harmonization of the issues regarding the establishment, structure and functioning of governing body; location of headquarters; technical staff; financial provision; decision making; common tasks to be solved.

Main stages of Euroregion's establishment

The further registration takes place in accordance with the legislation of the country, where the headquarters are located.

Кращі практики єврорегіонів

Ефективність впливу діяльності єврорегіонів на соціально-економічний розвиток прикордонних регіонів вказують проекти, які були реалізовані за їх участі. Зокрема, можна виділити кілька з них:

- ♦ проект Border crossing in Dorohusk 2001-2003 (сума гранту: 3 000 000 євро) – облаштування міжнародного автомобільного пункту пропуску «Ягодин-Дорогуськ» (єврорегіон Буг - Польща, Україна, Білорусь);
- ♦ проект LatLit Traffic 2009-2011 (сума гранту: 3 119 474 євро) - покращення дорожньої і вуличної інфраструктури в 23 міських і сільських поселеннях Литви і Латвії (єврорегіон Country of lakes - Литва, Латвія);
- ♦ проект REGIOTOUR 1998-1999 (сума гранту: 271 000 євро) – створення велодоріжок за маршрутом Чеський Тешин - Цешин довжиною 57,6 км (єврорегіон Śląsk Cieszyński - Чехія, Польща);
- ♦ проект Pro-ADAS 2018-2020 (сума гранту: 261 841 євро) – покращення навиків цифрової комунікації у населення старше 60 років в Європі (єврорегіон Adriatic Ionian – Хорватія, Чорногорія, Італія, Боснія і Герцеговина, Албанія, Словенія);
- ♦ проект CaSYPoT 2016-2019 (сума гранту: 357 732,35 євро) – посилення транскордонного співробітництва у молодіжній сфері шляхом розробки спільної стратегії молодіжної політики (єврорегіон Baltic – Данія, Литва, Польща, Швеція, РФ);
- ♦ проект AVerON 2015 (сума гранту: 66 241,47 євро) – удосконалення просторового планування існуючої транскордонної транспортної інфраструктури в німецько-польському прикордонному районі (лідер проекту єврорегіон PRO EUROPA VIADRINA (Німеччина, Польща) та єврорегіони-учасники проекту POMERANIA (Польща, Німеччина, Швеція), Spree-Neiße-Bober (Німеччина, Польща) і Neiße-Nysa-Nisa (Польща, Чехія, Німеччина));
- ♦ проект Strategia zintegrowanej współpracy czesko-polskiego pogranicza 2012-2013 (сума гранту: 229 188,04 євро) – розробка Стратегії інтегрованого співробітництва на 2014-2020 роки з метою поглиблення транскордонного співробітництва в польсько-чеському транскордонному регіоні (польські і чеські учасники єврорегіонів Nysa та Glacensis);
- ♦ проект eHealth Eurocampus 2016-2019 (сума гранту: 430 000 євро) – підвищення якості вищої освіти в галузі інформаційних та комунікаційних технологій для охорони здоров'я (електронної охорони здоров'я) шляхом адаптації навчальних програм до потреб ринку праці та закладення навиків підприємництва у студентів (єврорегіон Pyrénées-Méditerranée – Іспанія, Франція);
- ♦ проект LIVES 2019-2021 (сума гранту: 735 307,41 євро) – зменшення пластикових відходів у річці Маас щонайменше на 50%, зокрема, через підвищення обізнаності про забрудненість та встановлення п'яти різних типів пластикових пасток (єврорегіон Meuse-Rhine – Німеччина, Бельгія, Нідерланди);
- ♦ проект EUROACE SPORT 2017-2019 (сума гранту: 1 529 064,50 євро) – створення міжнародного простору для спортивної практики в природному середовищі, насамперед, людей похилого віку, людей з різними функціональними можливостями та сімей (єврорегіон EUROACE - Іспанія, Португалія);
- ♦ проект EUREGIO Güterkorridor 2015-2017 (сума гранту: 205 415,00 євро) – покращення транскордонної логістики шляхом розробки спільної стратегії розвитку вантажного коридору EUREGIO (єврорегіон EUREGIO – Німеччина, Нідерланди).

Euroregions' best practices

Efficiency of Euroregions' activity for socio-economic development of border regions is emphasized by the projects implemented by them. In particular, we should mention several of them:

- ◆ Border crossing in Dorohusk 2001-2003 (grant amount: € 3 000 000) – arrangement of Yahodyn-Dorohusk international automobile border crossing point (Euroregion Bug - Poland, Ukraine, Belarus);
- ◆ LatLit Traffic 2009-2011 (grant amount: € 3 119 474) – improvement of road and street infrastructure in 23 urban and rural settlements of Lithuania and Latvia (Euroregion Country of lakes – Lithuania, Latvia);
- ◆ REGIOTOUR 1998-1999 (grant amount: € 271 000) – creation of 57.6km long bike routes Cesky Tesin - Cieczyn (Euroregion Śląsk Cieszyński – Czech Republic, Poland);
- ◆ Pro-ADAS 2018-2020 (grant amount: € 261 841) – improvement of digital communication skills among residents over 60 years of age in Europe (Euroregion Adriatic Ionian – Croatia, Montenegro, Italy, Bosnia and Herzegovina, Albania, Slovenia);
- ◆ CaSYPoT 2016-2019 (grant amount: € 357 732.35) – promotion of cross-border cooperation among youth through development of joint Youth Strategy (Euroregion Baltic – Denmark, Lithuania, Poland, Sweden, Russian Federation);
- ◆ AVerON 2015 (grant amount: € 66 241.47) – improvement of spatial planning of existing transport infrastructure in German-Polish cross-border region (leading partner is Euroregion PRO EUROPA VIADRINA (Germany, Poland) and the partners are Euroregions POMERANIA (Poland, Germany, Sweden), Spree-Neiße-Bober (Germany, Poland) and Neiße-Nysa-Nisa (Poland, Czech Republic, Germany));
- ◆ Strategia zintegrowanej współpracy czesko-polskiego pogranicza 2012-2013 (grant amount: € 229 188.04) - development of 2014-2020 Strategy for Integrated Cooperation to strengthen cross-border cooperation in Polish-Czech cross-border region (Polish and Czech participants of Euroregions Nysa and Glacensis);
- ◆ eHealth Eurocampus 2016-2019 (grant amount: € 430 000) – improvement of the quality of higher education in information and telecommunication technology for healthcare (ehealth) through adaptation of learning programs to the needs of labour market and development of entrepreneurship skills among students (Euroregion Pyrénées-Méditerranée – Spain, France);
- ◆ LIVES 2019-2021 (grant amount: 735 307.41) – reduction of plastic wastes in the river Maas at least by 50%, including through raising awareness about pollution and installation of five plastic traps of various types (Euroregion Meuse-Rhine – Germany, Belgium, Netherlands);
- ◆ EUROACE SPORT 2017-2019 (grant amount: € 1 529 064.50) – creation of international space for sports practice in natural environment, mostly for elder people, people with various functional capacities and families (Euroregion EUROACE - Spain, Portugal);
- ◆ EUREGIO Güterkorridor 2015-2017 (grant amount: € 205 415.00) – improvement of cross-border logistics through the development of joint EUREGIO Freight Corridor Strategy (Euroregion EUREGIO – Germany, Netherlands).

Що таке ЄОТС?

Європейські об'єднання територіального співробітництва (ЄОТС) – це перші структури в Європі зі статусом юридичної особи, метою діяльності яких є спрощення та сприяння територіальній співпраці задля зміцнення економічного та соціального єднання Європи.

Основні характеристики ЄОТС:

- ♦ Основною характерною рисою такої форми співпраці є статус юридичної особи та переваги, які він передбачає. Зокрема, ЄОТС можуть виступати стороною в процесуальних діях, можуть набувати майно та наймати штат працівників.
- ♦ Учасниками ЄОТС є органи регіональної та місцевої влади, держави в цілому (це в першу чергу стосується невеликих за територією держав, але також є важливим, якщо ЄОТС створюється для вирішення завдань, які входять в компетенцію державних органів влади), громадські організації, деякі державні підприємства та установи (зазначені у Додатку III Директиви 2004/18/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європи від 31 березня 2004 року та відповідні підприємства та установи третіх країн) та асоціації структур, які належать до однієї чи кількох перелічених категорій. Це дає можливість якнайширшого врахування інтересів всіх мешканців території ЄОТС. Учасники мають бути як мінімум з двох країн та як мінімум однієї країни-члена ЄС.
- ♦ Діяльність ЄОТС регулюється законодавством держави, де воно зареєстроване. Вони можуть бути зареєстровані тільки в державі, що є членом ЄС.
- ♦ ЄОТС є неприбутковими організаціями.
- ♦ ЄОТС повинне мати принаймні два керівних органи – це асамблея, яка складається з представників членів угруповання, а також президент, який представляє угруповання та діє від його імені. Кожне об'єднання задля якомога ширшої реалізації своїх завдань може створювати інші органи.
- ♦ ЄОТС мають конкретні цілі діяльності. Вони створюються для вирішення менш масштабних, але важливих завдань, на відміну від загальних цілей, які декларуються при створенні єврорегіонів, таких як стимулювання соціально-економічного розвитку чи сприяння територіальній співпраці. Вони можуть створюватись для вирішення одного конкретного завдання, а тоді припиняють своє функціонування.
- ♦ Як правило, території, де функціонують ЄОТС, є невеликими, тому досить легко виявити проблеми, які є спільними для всіх учасників.
- ♦ Процес прийняття рішень в ЄОТС швидкий та ефективний. Вони мають постійну структуру та штат працівників, тому рішення можуть прийматися на місці і миттєво.
- ♦ Всі перелічені переваги спрощують процес ведення бухгалтерського обліку та залучення коштів ЄС. ЄОТС можуть не шукати партнера за кордоном для реалізації проектів та ініціатив ЄС. Вони є єдиними бенефіціарами фінансування.

What is EGTC?

The European Grouping of Territorial Cooperation (EGTC) is the first European cooperation structure with a legal personality designed to facilitate and promote territorial cooperation in view of strengthening the economic and social cohesion of the European territory.

Main EGTC features:

- ♦ The major feature of such cooperation form is legal personality and the advantages it provides. Namely, EGTC can be a party in legal proceedings, can acquire assets, can hire staff.
- ♦ The participants of EGTCs are regional and local authorities, states (this is primarily important for small countries, but also plays great role if the EGTC is created in order to cope with the tasks that fall under the competence of central authorities), public organizations, public undertakings in some cases (according to the Annex III of the Directive 2004/18/EC of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004 and those of third countries equivalent to them) and associations consisting of bodies belonging to one or more of these categories. Therefore, the interest of all residents of the territories covered by EGTCs can be taken into account. The participants should be from at least two states and at least one Member State.
- ♦ EGTCs are governed by the law of the country it is registered in. They can be registered only in the EU Member States.
- ♦ EGTCs are non-profit organizations.
- ♦ EGTCs should have at least two bodies – an assembly consisting of the representatives of entity's members and a president, who represents the entity and acts on its behalf. EGTC can establish other bodies to secure the most extensive accomplishment of its tasks.
- ♦ EGTCs have specific objectives. They are established to address small goals rather than general ones declared by Euroregions, like boosting of socio-economic development or promotion of territorial cooperation. They can be established to solve one specific task and then easily dissolved.
- ♦ Generally, EGTCs cover smaller territories than Euroregions, so it is easier to find the issues common to all participants and address them.
- ♦ The decision-making process is quick and efficient in the framework of EGTCs. They have their permanent structure and staff, so the decisions are made on the spot.
- ♦ All the abovementioned advantages make accounting process and absorption of EU funding easier. EGTCs do not have to search for a partner abroad to implement EU projects and initiatives. They are sole beneficiaries.

Законодавча основа створення та функціонування ЄОТС

Діяльність ЄОТС регулюється **законодавством ЄС та національним законодавством** держави, де воно зареєстроване.

На рівні ЄС основу їх діяльності складає Постанова №1082/2006 Європейського Парламенту та Ради Європи від 5 липня 2006 року щодо Європейських об'єднань територіального співробітництва (ЄОТС) та Постанова 1302/2013 Європейського Парламенту та Ради Європи від 17 грудня 2013 року, що доповнює Постанову № 1082/2006 щодо Європейських об'єднань територіального співробітництва (ЄОТС) задля уточнення, спрощення та покращення процедури заснування та функціонування таких об'єднань.

Кожна країна ЄС повинна прийняти **документ національного законодавства**, що стосується питань заснування та діяльності її учасників в рамках ЄОТС. Щодо країн, що не є членами ЄС, такої вимоги немає, оскільки ЄОТС не можуть бути зареєстровані на їх території і не регулюються їх законодавством. Україна такого документа не має. Але закріплення процедури участі, джерел фінансування, переліку повноважень та відповідальності, що несе кожен учасник ЄОТС, у національному законодавстві може бути ефективним інструментом заохочення та спрощення процедури їх створення.

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо транскордонного співробітництва», прийнятий у 2018 році, закріплює за ЄОТС статус суб'єкта транскордонного співробітництва в Україні.

Юридичною основою діяльності ЄОТС є угода про заснування та статут. **Угода** містить, крім іншого, назву ЄОТС та його юридичну адресу; територію, на яку поширюються його завдання; мету і завдання діяльності; термін функціонування та умови його припинення; перелік членів; перелік органів та їх повноваження; законодавство ЄС та держави-члена ЄС, де ЄОТС зареєстроване та де діють його органи, яке застосовується; відповідальність, яку несе ЄОТС та його члени тощо.

Статут містить, крім іншого, інформацію про детальний опис повноважень органів та кількість представників учасників ЄОТС у цих органах; процедуру прийняття рішень; робочу мову чи мови; процедури набору та управління персоналом; процедуру сплати фінансових внесків; бюджетні та бухгалтерські процедури, що застосовуються; процедуру внесення змін до статуту тощо.

Legal background of establishment and functioning of EGTCs

EGTC activity is governed by **EU and national legislation** of the country it is registered in.

At the **EU level**, the Regulation №1082/2006 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 on European Groupings for Territorial Cooperation (EGTC) and Regulation 1302/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 amending Regulation (EC) No 1082/2006 on a European grouping of territorial cooperation (EGTC) as regards the clarification, simplification and improvement of the establishment and functioning of such groupings provide the foundations of their activity.

Each EU country has to adopt **national legislative document** addressing the issues of their entities' participation in EGTCs. There are no such requirement towards the Third countries as far as EGTCs cannot be registered there. Ukraine does not have separate legal document on EGTCs. However, the detailed procedure of participation, sources of funding, liabilities and responsibilities enshrined in domestic legislation can be an efficient instrument to encourage and facilitate establishment of EGTCs.

The Law of Ukraine on Amendments to Ukrainian Legislation on Cross-Border Cooperation adopted in 2018 introduced EGTCs as cross-border cooperation entities in Ukraine.

Convention and statute provide the legal foundation of EGTCs' activity. The **convention** specifies, among others, the name of the EGTC and its registered office; the extent of the territory in which the EGTC may execute its tasks; the objective and the tasks of the EGTC; the duration of the EGTC and the conditions for its dissolution; the list of the EGTC's members; the list of the EGTC's organs and their respective competences; the applicable Union law and national law of the Member State where the EGTC has its registered office and where the EGTC's organs act; the arrangements for liability of the EGTC and its members, etc.

The **statute** specifies the organs' competences, as well as the number of representatives of the members in the relevant organs; its decision-making procedures; its working language or languages; its procedures concerning personnel management and recruitment; the arrangements for its members' financial contributions; the applicable accounting and budgetary rules for its members; the procedures for amending its statutes, etc.

ЄОТС в цифрах

На кінець 2018 року налічувалося 72 ЄОТС. Кількість створених ЄОТС у 2016-17 роках є дещо нижчою, порівняно з попередніми роками. Втім, кількість ініціатив щодо створення даних об'єднань значно зросла.

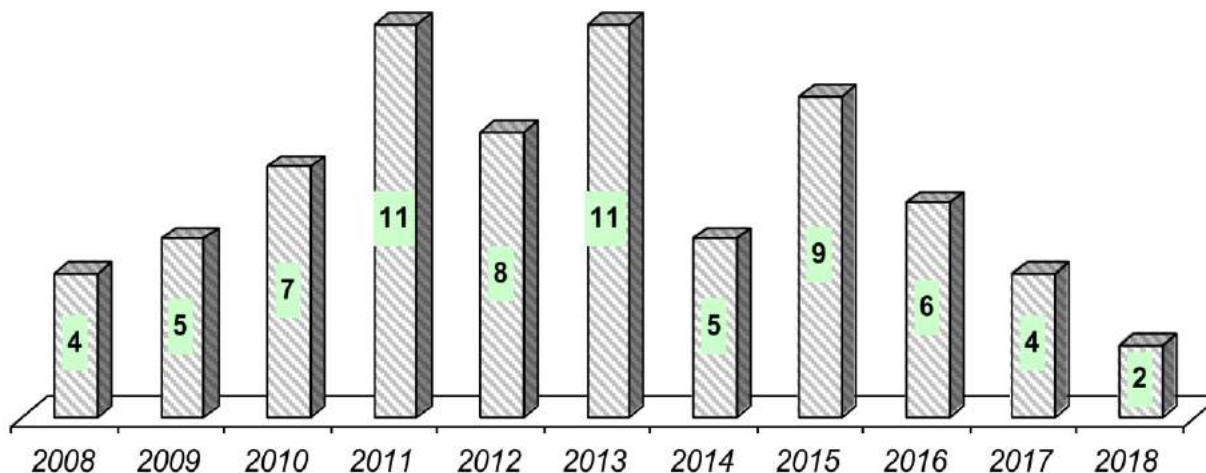
Угорщина та Франція є найактивнішими у створенні даних об'єднань (26 та 23 ЄОТС відповідно), а також Іспанія (18), Словаччина (18), Італія (9) та Німеччина (9). Всі країни-географічні сусіди України мають на своїй території такі об'єднання. Крім вже названих Угорщини та Словаччини, Румунія є учасником 6 ЄОТС, а Польща – 4. Закарпатська область України стала членом ЄОТС «Тиса» з угорськими партнерами у 2015 році.

ЄОТС в Європі концентруються в 3 основних районах. Більшість з них знаходяться у Центральній Європі (Угорщина та сусідні країни), у Західній Європі (Франція, Німеччина, Бельгія, Голландія, Люксембург) та у Середземномор'ї (Іспанія, Португалія, Греція, Словаччина, Італія, Кіпр).

Збільшується кількість об'єднань за участі країн, які не є членами ЄС. Зокрема, у 2018 році було створено одне нове ЄОТС за участі Швейцарії, а ще два об'єднання розширило кількість своїх учасників представниками Швейцарії, Палестини та Албанії.

5 ЄОТС очікують затвердження, 12 перебувають на підготовчій стадії.

Кількість створених ЄОТС щороку

EGTCs in numbers

There were 72 EGTCs as of the end of 2018. The number of EGTCs established in 2016-2018 is somewhat lower compared to those established before. However, the number of initiatives regarding the establishment of these entities has increased considerably.

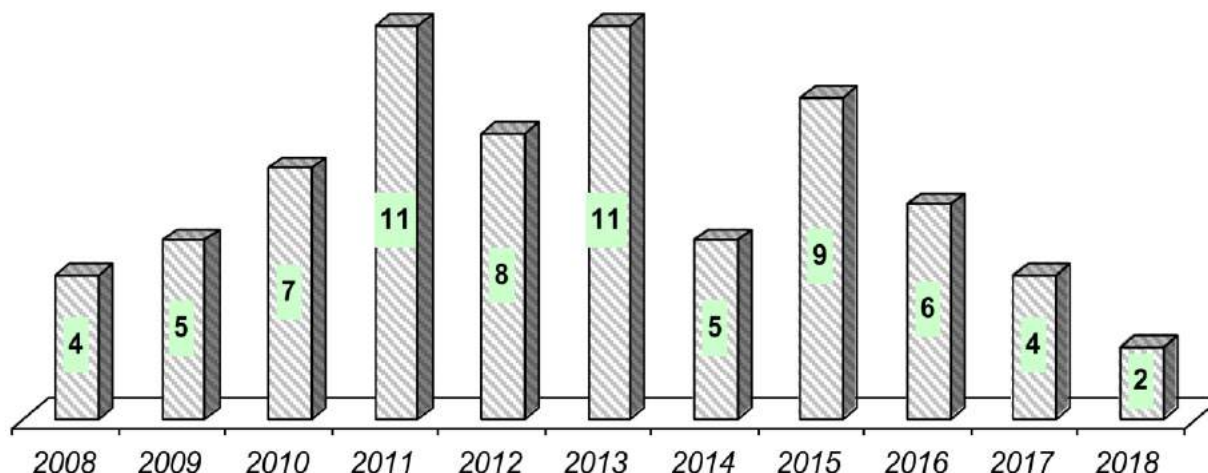
Hungary and France are the most active in EGTCs development (26 and 23 EGTCs respectively), as well as Spain (18), Slovakia (18), Italy (9) and Germany (9). All neighbouring countries of Ukraine have EGTCs. In addition to abovementioned Hungary and Slovakia, Romania has 6 EGTCs and Poland – 4. Zakarpatska oblast of Ukraine became the member of Tisza EGTC with Hungary in 2015.

There are three major EGTC concentration areas in Europe. Most of EGTCs are in Central Europe around Hungary, in Western Europe (France, Germany, Belgium, the Netherlands, Luxemburg) and in the Mediterranean area (Spain, Portugal, Greece, Slovakia, Italy, Cyprus).

The number of EGTCs with non-EU members grows. In particular, in 2018 one new EGTC was established with Switzerland, two EGTCs accepted participants from Palestine, Switzerland and Albania.

5 EGTCs are currently awaiting approval, 12 are in preparation.

Number of EGTCs founded each year

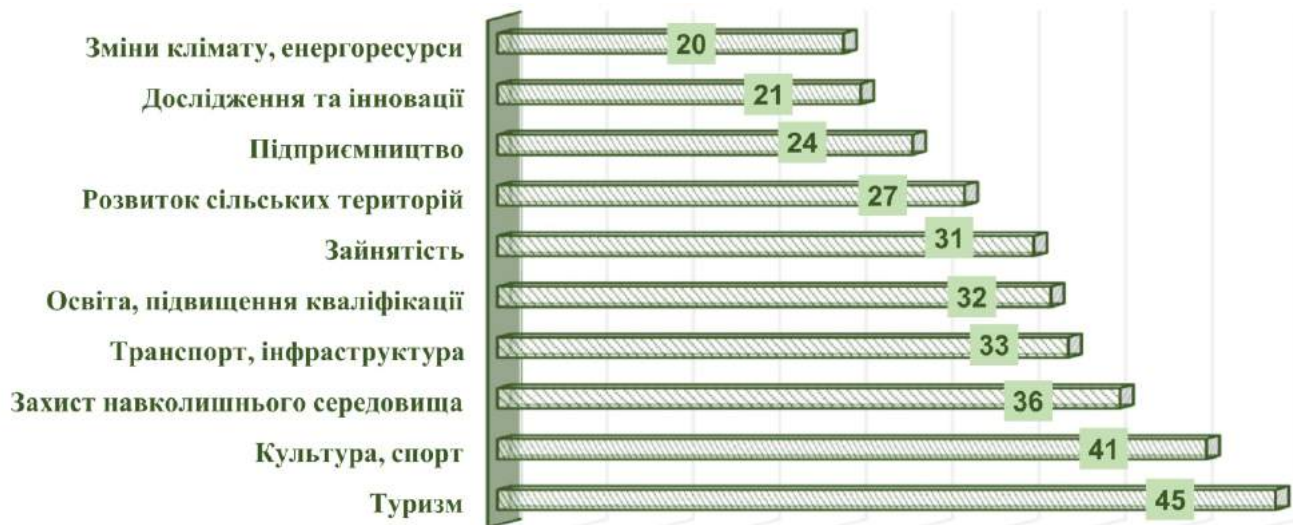
Типи ЄОТС

- ◆ Транскордонні ЄОТС зорієнтовані на вирішення питань місцевого чи регіонального значення. Більшість створених ЄОТС є транскордонними. Більшість транскордонних ЄОТС мають учасників на рівні місцевих (23) та регіональних (17) органів влади. Ще у дев'ятох беруть участь і місцеві, і регіональні органи влади. У восьми – участь беруть центральні органи державної влади.
- ◆ Транснаціональні ЄОТС функціонують на порівняно великій території і їх учасниками є багато країн. Наприклад, ЄОТС Рейн-Альпи (Rhine-Alpine EGTC) або ЄОТС «Міжнародний альянс Рейн-Альпійського коридору» був створений з метою зміцнення та координації територіального та інтегрованого розвитку Рейн-Альпійського коридору з точки зору проблематики місцевого та регіонального розвитку.
- ◆ Мережеві ЄОТС стимулюють співпрацю між регіонами, що не є географічно близькими. Наприклад, ЄОТС АевСС (ЄОТС «Асоціації міст – виробників кераміки») об'єднує асоціації виробників кераміки Іспанії, Італії, Франції та Румунії (декілька міст Австрії та Польщі як спостерігачі). Дане ЄОТС реалізує проекти в сфері промоції продукції та нових методів виробництва, займається покращенням професійного рівня митців та організовує міжнародні заходи.

Більшість транснаціональних та мережевих ЄОТС об'єднують учасників місцевого та регіонального рівнів влади. У двох беруть участь центральні органи державної влади.

У трьох ЄОТС органи влади не беруть участі взагалі.

Кількість ЄОТС, що реалізують проекти у вибраних сферах діяльності, станом на початок 2018 року

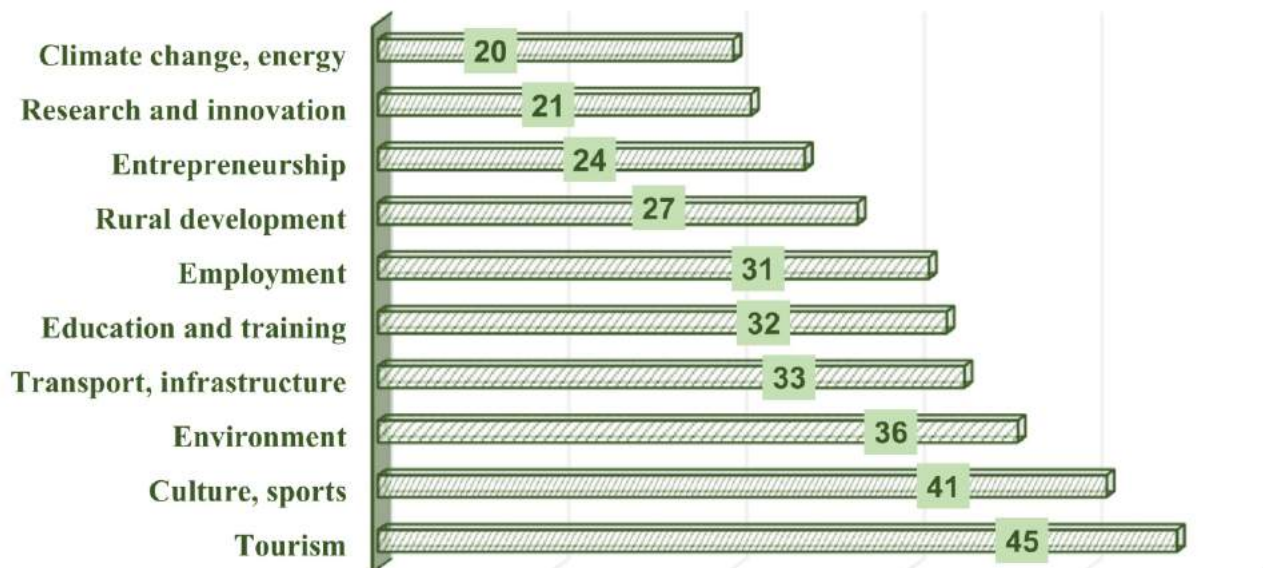

Types of EGTCs

- ◆ Cross-border EGTCs address the issues of local or regional importance. Most of EGTCs are cross-border ones. Most cross-border EGTCs operate at local level (23) and regional level (17). Nine more have participants of both local and regional levels. Eight EGTCs have national authorities as members.
- ◆ Transnational EGTCs cover comparatively large territory and have participants from many countries. For example, Rhine-Alpine EGTC or the International Alliance for the Rhine-Alpine Corridor EGTC was created to jointly strengthen and coordinate the territorial and integrated development of the multimodal Rhine-Alpine Corridor from the regional and local perspective.
- ◆ Network EGTCs promote cooperation between the regions that are not geographically close to each other. For example, the AeUCC EGTC (Associations of Ceramics Cities EGTC) consolidates the regional associations of ceramics producers from Spain, Italy, France and Romania (several Austrian and Polish cities as observers). The EGTC implements projects to promote products and new production methods, to improve qualification level of artists and to organize international events.

Most transnational and network EGTCs operate at local-regional level. Two have national level members. Three EGTCs do not have territorial authorities as their members at all.

Number of EGTCs that implement projects in selected activity spheres as of early 2018

Бюджет ЄОТС

Бюджети ЄОТС в основному формуються членськими внесками та фінансуванням ЄС. Кожне ЄОТС саме обирає спосіб формування бюджету, який вважає доцільним. Деякі країни надають значну фінансову підтримку ЄОТС, зокрема Угорщина.

Деякі приклади бюджетів ЄОТС

ЄОТС	Держави-учасники	Бюджет
УТТС (UTTS)	Угорщина та Словаччина	Бюджету як такого немає; директор фінансує всі витрати (реєстрація, витрати на перекладача, відрядження, юридичні послуги...)
Західна Фландрія / Фландрія-Дюнкерк-Кот Д'Опаль (West Vlaanderen / Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale)	Бельгія та Франція	296 730,64 євро. Членські внески учасників рівномірно розподілені між французькими та бельгійськими членами (кожен по 50%)
Євроквартал Страсбург-Ортену (Eurodistrikt Strasbourg-Ortenau)	Німеччина та Франція	850 000 євро. Членські внески учасників розподілені пропорційно до кількості населення (близько € 1 на жителя).
ZACHET (ZASNET)	Португалія та Іспанія	140 000 євро. Щорічні членські внески у розмірі 20 000 євро, що покривають операційні / управлінські витрати, кошти ЄС (Європейський фонд регіонального розвитку, Європейський соціальний фонд, інші фонди), інші гранти
Гранде Ріджн (Grande Région)	Франція, Німеччина, Люксембург та Бельгія	Фонд керує програмою ЄС з такою ж назвою. 519 227 євро на весь програмний період, з яких 50% покриває Європейський фонд регіонального розвитку. Фінансується Технічним секретаріатом програми Гранде Ріджн.
ПОНТІБУС (PONTIBUS)	Угорщина та Словаччина	30 900 євро (6 000 євро членських внесків та 13 300 євро + 11 600 євро – гранти Міністерства зовнішніх справ та зовнішньої торгівлі Угорщини)

EGTC budget

EGTC budget is mostly formed by membership fees and EU funds. Each EGTC chooses the way to form its budget the way it sees appropriate. Some countries provide significant state financial assistance to their EGTCs, in particular Hungary.

Some examples of EGTCs budgets

EGTC	Countries involved	Budget
UTTS	Hungary and Slovakia	There is no initial budget; the director pays all the costs (registration, translation costs, travel costs, legal fees...).
West Vlaanderen / Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale	Belgium and France	€ 296,730.64, mainly from financial contributions of members, with parity between French and Belgian members (each 50%).
Eurodistrikt Strasbourg-Ortenau	Germany and France	€ 850,000 provided by a membership fee per member proportional to the population (about € 1 per inhabitant).
ZASNET	Portugal and Spain	€ 140,000 consisting of the annual obligatory membership fee of € 20,000 that covers operational / management costs, EU-Funds (European Regional Development Fund, European Social Fund and other Cohesion funds), other grants.
Grande Région	France, Germany, Luxembourg and Belgium	Manages relevant EU Program. € 519,227 for the entire programming period, of which 50% is covered by European Regional Development Fund. The EGTC is financed through the Technical Assistance of the programme.
PONTIBUS	Hungary and Slovakia	€ 30,900 (€ 6,000 membership fees and € 13,300 + € 11,600 grants from the Ministry of Foreign Affairs and Foreign Trade Hungary).

Зазвичай ЄОТС в Європі проходять чотири етапи створення:

1. Підготовчий етап:

- інформування органів влади, представників бізнесу, громадськості чи інших зацікавлених осіб території, де функціонуватиме майбутнє ЄОТС, про його можливості та цілі, кращі практики ЄОТС в Європі та перспективи їх адаптації в Україні.
- проведення зустрічей між майбутніми членами ЄОТС для погодження його завдань, назви, можливого періоду функціонування, територій-учасників, держави, де буде зареєстрована його юридична адреса (це не стосується України, бо юридична адреса ЄОТС повинна знаходитись на території держави-члена ЄС), структури, джерел фінансування.

2. Технічний етап. Підготовка проекту угоди про заснування ЄОТС та проекту статуту.

3. Підготовчий етап:

- надсилання копії статуту та угоди про заснування відповідним органам влади кожної країни-учасника для погодження участі в ЄОТС (в Україні згідно Закону України «Про транскордонне співробітництво» це центральні органи виконавчої влади, до компетенції яких належать питання транскордонного співробітництва, а саме Міністерство економічного розвитку і торгівлі України).
- прийняття статуту кожним з учасників та затвердження конвенції країною-членом ЄС, де знаходитиметься головний офіс ЄОТС.
- реєстрація в країні, де знаходитиметься головний офіс ЄОТС.
- реєстрація об'єднання оприлюднюється шляхом публікації інформації про реєстрацію в Офіційному журналі ЄС.

4. Операційний етап. Відкриття банківського рахунку, сплата членських внесків, заснування органів ЄОТС, найм працівників тощо.

Stages of EGTC establishment

Usually the EGTCs in Europe go through four major stages of establishment:

1. Preparatory stage:

- informing the authorities, business, community or other interested parties of the territories to be covered by future EGTC about its opportunities and objectives, best practices of EGTCs in Europe and perspectives of their adaptation in Ukraine.
- conducting meetings between the future members of the EGTC to find consensus on its tasks, name, possible period of functioning, territory coverage, location of headquarters (not applicable for Ukraine, because the headquarters should be in a Member State), structure, sources of funding.

2. Technical stage. Preparation of draft convention on EGTC founding and draft statute.

3. Administrative stage:

- sending the copy of statute and convention to the relevant authorities of each participating countries to approve participation in the EGTC (the Law of Ukraine "On Cross-Border Cooperation" provides that they are the central executive authorities regulating the issues of cross-border cooperation, in particular the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine).
- adoption of the statute by each of future participants and adoption of convention by the Member State where the EGTC headquarters are located.
- registration in the country with headquarters.
- registration of a grouping is announced by publishing the information on registration in the EU Official Journal.

4. Operational. Opening of bank account, payment of membership fees, founding of the entity's bodies, hiring the staff, etc.

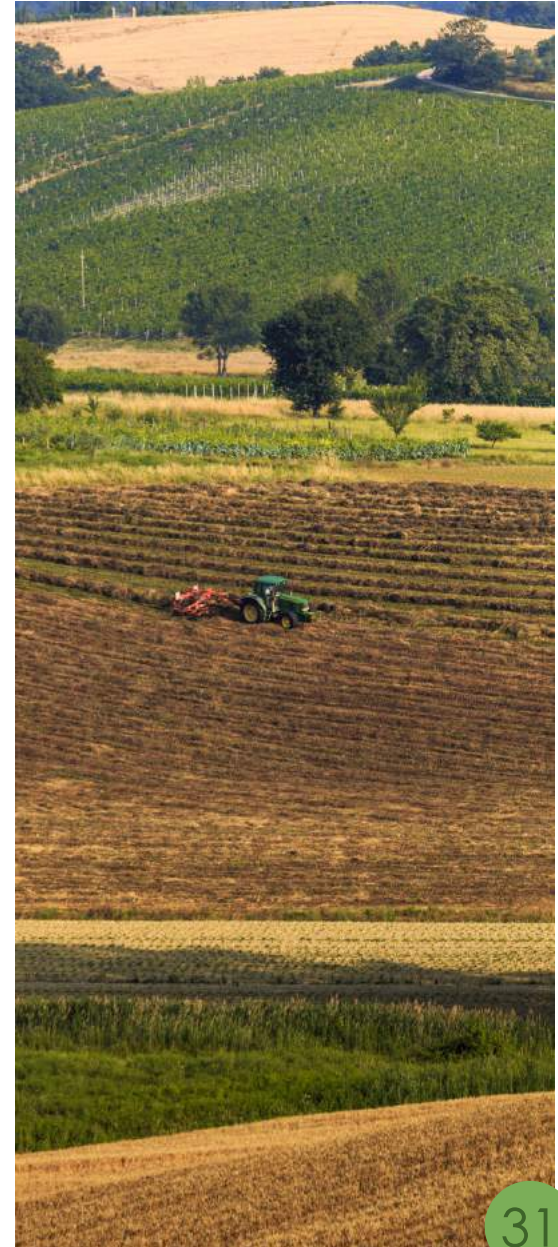

- ◆ ЄОТС Істер-Гранум (EGTC Ister-Granum) (Угорщина, Словаччина) займається створенням Транскордонної промислової зони. Ідея такої зони з'явилась через особливості ведення економічної діяльності по обидва боки кордону, які доповнюють одні одних. Територія Угорщини є добре розвинуеною та індустріалізованою, але логістичні умови є дуже складними, у Словаччині, навпаки, немає проблем з логістикою, але відчувається брак робочих місць. Дане ЄОТС також впроваджує проект «Місцевий продукт». Він передбачає промоцію продукції місцевих брендів в Європі. Вже більше 3000 місцевих виробників приєдналося до заходів, передбачених цим проектом.
- ◆ ЄОТС Банат-Тріплекс Конфініум (Banat-Triplex Confinium European Grouping of Territorial Cooperation Limited) (Угорщина, Румунія, Сербія в якості спостерігача) будує інкубатор для сербських малих та середніх підприємств, щоб допомогти їм адаптуватися до нових умов, пов'язаних з майбутнім вступом Сербії до Європейського Союзу.
- ◆ ЄОТС Лініленд ван Вас ен Хульст (EGTC Linieland van Waas en Hulst) з бельгійськими та голландськими учасниками проводить щорічний ярмарок для місцевих підприємців, створюючи для них платформу обміну досвідом.
- ◆ ЄОТС Порта Європа (Poarta Europa GECT) (Угорщина, Румунія) працює над створенням транскордонної фабрики з переробки фруктів, що одночасно сприятиме розвитку сільського господарства в регіоні, забезпечить жителів робочими місцями та доступом до якісних корисних продуктів. Як і ЄОТС Істер-Гранум, дане об'єднання також займається промоцією продукції місцевих брендів в Європі.
- ◆ Учасниками ЄОТС Ефксіні Полі (EGTC Efxini Poli - SolidarCity Network) (Греція, Кіпр, Болгарія) є території, які спеціалізуються на виготовленні оливкової олії. Ініціативи та проекти, що реалізуються в рамках ЄОТС, зорієнтовані на зміцнення конкурентоспроможності виробників оливкової олії середземноморського регіону, зокрема, шляхом покращення методології контролю за якістю продукції, так і інших сфер, що опосередковано впливають на розвиток виробництва олії, як енергозбереження, зменшення викидів вуглекислого газу, туризм.
- ◆ ЄОТС Шавеш-Верін (Португалія-Іспанія) створив транскордонний коворкінговий офіс для підприємців, а також сприяє модернізації та інтернаціоналізації малих та середніх підприємств.

EGTCs' best practices in boosting entrepreneurship activity

- ◆ Ister-Granum EGTC (Hungary, Slovakia) manages the relevant cross-border industrial zone. The idea to create such a zone emerged to combine economic conditions on two sides of the border, as far as Hungarian territory is quite developed and industrialized, however there are problems with logistics, and Slovakian side has good logistics, but faces the lack of jobs. This EGTC also implements the project “Local Product”. It stipulates promotion of the products of local brands in Europe. Over 3000 local producers joined the activities under the project.
- ◆ Banat-Triplex Confinium European Grouping of Territorial Cooperation Limited (Hungary, Romania and Serbia as observer) is building the incubator for Serbian small and medium enterprises to help them adapt to new conditions related to future EU accession.
- ◆ EGTC Linieland van Waas en Hulst with Belgian and Dutch participants holds annual fair for local entrepreneurs with the view to create them the platform to exchange experience.
- ◆ Poarta Europa GECT (Hungary, Romania) is building the cross-border fruit-processing factory to assist agriculture in the region, create jobs and provide access to qualitative products. Same as Ister-Granum EGTC, this one also promotes the products of local brands in Europe.
- ◆ EGTC Efxini Poli - SolidarCity Network (Greece, Cyprus, Bulgaria) covers the territories specialized in olive oil production. Its initiatives and projects are related directly to improving the competitive ability of olive oil producers in the Mediterranean, for instance through enhancement of quality control methodology, and other areas that indirectly influence the oil production, like energy saving, reduction of CO₂ emissions, tourism.
- ◆ Chaves-Verín EGTC (Portugal-Spain) organizes the cross-border co-working entrepreneurship office and fosters the modernization and internationalization of small and medium enterprises.

Кращі практики ЄОТС для сільських територій

Учасниками деяких ЄОТС є в основному сільські території, і їхня діяльність спрямована на розвиток різних сфер життєдіяльності села.

- ♦ Території, які є учасниками ЄОТС Дуеро-Дору (Duero-Douro EGTC) (Іспанія, Португалія), зіткнулись з проблемами старіння населення, занепаду сільськогосподарської діяльності, браку робочих місць і лісовими пожежами. Це призвело до масового виїзду населення в міста. ЄОТС проводить різноманітні заходи, щоб подолати ці проблеми. Одним з прикладів є так званий проект «самопревентивності», який передбачає розведення кіз для зменшення ризику лісових пожеж шляхом очищення лісів від мертвої біомаси, оскільки деякі ділянки є важкодоступними для техніки. Таким чином це об'єднання сприяє розвитку фермерства та захисту навколишнього середовища. При цьому вироблена з козячого молока продукція популярна та високо цінується серед населення. Водночас для того, щоб втримати старше населення від виїзду з сільських регіонів в міста, ЄОТС організовує послуги денного догляду за ними вдома та різноманітні події для цікавого проведення вільного часу. ЄОТС також керує організацією постачання електроенергії до муніципалітетів, які є його учасниками. Таким чином домогосподарства отримують дешевшу електроенергію, бо ЄОТС не має права отримувати прибутки. Зараз об'єднання працює також над самостійною організацією водопостачання.
- ♦ Основним завданням ЄОТС Пірінеус – Сердань (AEET Pirineus – Cerdanya) (Франція, Іспанія) є створення першої в світі транскордонної скотобійні, щоб надати новий імпульс розвитку скотарства та промоції м'ясних продуктів, вироблених в регіоні. Вони також розробили транскордонний ландшафтний план, що описує всі особливості території, що входить в ЄОТС, основною метою якого є підвищення обізнаності громади з можливостями, котрі несе транскордонна співпраця з сусідніми територіями в межах ЄОТС. Ще один реалізований проект передбачав низку заходів щодо збереження місцевої флори та фауни. Дане об'єднання ставить собі за мету також промоцію туризму та різноманітних ініціатив у сфері культури, оскільки ці галузі залишаються тут майже нерозвиненими, але мають значний потенціал, бо місцевість є гірською. Плануються розроблення нового лижного маршруту. Влітку проводяться різноманітні спортивні змагання, які спонсорує ЄОТС Пірінеус – Сердань. Об'єднання також розпочало ініціативу організації щотижневих транскордонних ринків почергово з кожного боку кордону, де місцеві виробники та ремісники можуть представити та збути свою продукцію. Ще одним завданням цього об'єднання є покращення доступу жителів до транскордонного госпіталю, який знаходиться на французько-іспанському кордоні і функціонує у формі ЄОТС АЕКТ–ХС (EGTC AEET-NC).

EGTCs' best practices for rural areas

Several EGTCs cover mostly rural areas and their activity aims to develop various spheres of villages' vital activity

- ◆ The territories covered by Duero-Douro EGTC (Spain, Portugal) face the aging of population, the abandonment of agricultural activities, lack of job opportunities and forest fires in rural areas. It has caused a mass leaving of population to the cities. The EGTC undertakes multiple activities to prevent it. One example is the so-called self-prevention project that stipulates goats breeding to reduce the risk of forest fires by cleaning the forest of the dead biomass as far as some areas are inaccessible to machinery. In such a way, it boosts farming and contributes to nature protection, because the goats can fertilize the soil and their products are popular and valued by population. Furthermore, to prevent elderly people from leaving the rural municipalities, the EGTC has initiated a day care service for elderly people at home and regularly organizes leisure activities for them. The EGTC also manages the electricity supply in the municipalities it covers, so households get electricity cheaper, because the EGTCs cannot make a profit. It is also currently trying to organize the water distribution in the area the same way.
- ◆ AECT Pirineus – Cerdanya (France, Spain) has the major objective to build the first cross-border slaughterhouse to boost farming and promote local meat products. The EGTC also developed the cross-border landscape plan that outlines the specific features of the covered territories to raise public awareness about the opportunities provided by cross-border cooperation with neighbouring territories within the EGTC. Another implemented project concerned the activities over preserving of local flora and fauna. It also promotes tourism and various initiatives in culture, because these sectors remain to be underdeveloped, but have substantial capacity as the area is mountainous. The new ski pass is planned. In summer, the EGTC sponsors various sports events. Furthermore, it launched organization of weekly cross-border markets in turn on each side of the border, where local producers and craftsmen can show and sell their products. Another objective of AECT Pirineus – Cerdanya is to improve access to cross-border hospital at French-Spanish border, which is managed by EGTC AECT-HC.

- ♦ ЄОТС ZASNET (EGTC ZASNET) (Іспанія, Португалія) керує транскордонним біосферним резерватом Масета Іберіка, який входить в список світової спадщини ЮНЕСКО. Діяльність ЄОТС пов'язана зі збереженням унікальних видів рослин та тварин та сприянням науковим дослідженням. На території об'єднання багато фортів та замків часів Римської імперії та Середньовіччя, тому воно має на меті збереження також і культурної спадщини. Одним з проєктів, що реалізовується ЄОТС, є «Культурна спадщина, місцева продукція, природа та туризм» (Cultural Heritage, native products, nature and tourism) в рамках однієї з програм INTERREG. Ще один цікавий проєкт стосується освітлення визначних місць та встановлення телескопів для залучення туристів. Завданням на майбутнє є сприяння розвитку нових видів економічної діяльності.
- ♦ ЄОТС Європейський парк Приморські Альпи-Меркантур (Parc européen Alpi Marittime-Mercantour EGTC) (France, Italy) також керує транскордонними парками зі списку світової спадщини ЮНЕСКО. Зараз ЄОТС здебільшого орієнтується на залученні туристів та промоції території. Було створено мережу транскордонних маршрутів для туристів, в тому числі Великий тур Приморські Альпи-Меркантур (The Grand Tour Alpi Marittime-Mercantour) для велосипедистів та розроблено спільний бренд регіону.
- ♦ ЄОТС ТРИТІА (TRITIA EGTC) (Чехія, Словаччина та Польща) реалізовує проєкт «Повітря ТРИТІА» (AIR TRITIA). Основною метою проєкту є стимулювання ефективного управління якістю повітря шляхом створення уніфікованої просторової бази даних, системи управління якістю повітря та попередження населення про можливі небезпеки, а також розробка стратегії покращення якості повітря та зменшення викидів з різних джерел.
- ♦ Проєкти ЄОТС Ефксіні Полі (EGTC Efxini Poli - SolidarCity Network) (Греція, Кіпр, Болгарія) стосуються зменшення викидів вуглекислого газу системами опалювання державних шкіл, оновлення Планів дій щодо сталої енергетики, розроблених територіями, що входять до ЄОТС, до його створення, заохочення меншого споживання енергії в туристичних районах та інформування студентів про енергозбереження. ЄОТС намагається бути платформою обміну ідеями та досвідом в сферах енергозбереження та попередження утворення шкідливих викидів.

EGTCs' best practices in environmental protection

- ◆ EGTC ZASNET (Spain, Portugal) manages the cross-border Meseta Ibérica Biosphere Reserve, which is on the UNESCO World Heritage List. Activity of the EGTC is related to preserving of unique species and promotion of scientific research. The covered territory has the forts and castles from the times of Roman Empire and Middle Ages, so the entity is aiming to preserve the cultural heritage as well. "Cultural Heritage, native products, nature and tourism" is one of the projects implemented by the EGTC under the INTERREG Program. Another interesting project concerns the lightning of landmark buildings and installment of telescopes to attract tourists. The task for the future is to promote the development of new types of economic activities.
- ◆ Parc européen Alpi Maritime-Mercantour EGTC (France, Italy) also manages the cross-border parks from the UNESCO World Heritage List. Currently the EGTC is mostly oriented at attraction of tourists and promotion of the territories. It has created the network of cross-border paths for tourists, including the The Grand Tour Alpi Maritime-Mercantour for cyclers and developed the joint image of the region.
- ◆ TRITIA EGTC (Czech Republic, Slovakia and Poland) implements the AIR TRITIA project. The major goal is to promote effective air quality management through creation of unified spatial database, Quality Management System and Prediction Warning System and strategy regarding the improvement of air quality and reduction of emissions from various sources.
- ◆ The projects of the EGTC Efxini Poli - SolidarCity Network (Greece, Cyprus, Bulgaria) aim to eliminate CO₂ emissions from public school buildings, update the Sustainable Energy Action Plans the covered territories had before the EGTC was created, promote less energy consumption in tourist communities and increase student awareness about energy saving. The EGTC is trying to be the platform of ideas and experience exchange on energy efficiency and wastes prevention.

Що таке ОЕС?

Об'єднання єврорегіонального співробітництва (ОЕС) - форма транскордонного співробітництва зі статусом юридичної особи, що діє відповідно до національного законодавства держави, що є членом Ради Європи, на території якої є його місцезнаходження, метою якого є заохочення, підтримка та розвиток транскордонного співробітництва в інтересах населення.

Основні характеристики ОЕС:

- ♦ ОЕС є формою транскордонної співпраці, дуже подібною до ЄОТС, але ЄОТС є інструментом Європейського союзу, а ОЕС – Ради Європи.
- ♦ ОЕС, як і ЄОТС, володіють статусом юридичної особи, регулюються законодавством держави, де вони зареєстровані, є неприбутковими організаціями.
- ♦ Членами ОЕС можуть бути територіальні громади в особі їх представницьких органів та їх об'єднань, місцеві органи виконавчої влади, держави-члени Ради Європи та усі юридичні особи, які створено з конкретною метою задоволення потреб, що становлять загальний інтерес, та які не займаються виробничою або комерційною діяльністю, якщо: їхня діяльність фінансується переважно державою, територіальною громадою або її представницьким органом або їхнє управління підлягає контролю цими суб'єктами, або половина членів їхнього адміністративного, управлінського чи наглядового органу призначається державою, територіальною громадою або її представницьким органом.
- ♦ ОЕС можуть бути зареєстровані тільки в державі, що є членом Ради Європи.
- ♦ Прикладів функціонування ОЕС наразі немає.

Законодавча основа створення та функціонування ОЕС

Діяльність ОЕС регулюється **національним законодавством** держави, в якій воно зареєстроване.

На **міжнародному рівні** основою їхнього функціонування є Протокол №3 до Мадридської конвенції щодо транскордонного співробітництва між територіальними общинами та владами щодо об'єднань єврорегіонального співробітництва (ОЕС) від 16 листопада 2009 року.

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо транскордонного співробітництва», прийнятий у 2018 році, закріплює за ОЕС статус суб'єкта транскордонного співробітництва в Україні.

Юридичною основою діяльності ОЕС є письмова угода та статут. **Письмова угода** визначає перелік членів ОЕС, назву, юридичну адресу, цілі та завдання та термін і географічні масштаби діяльності.

Статут містить правила стосовно членства в ОЕС, виходу з нього або його розпуску, у тому числі правові наслідки, а також стосовно діяльності, органів та їхніх завдань, укомплектування персоналом, бюджетів і фінансування, відповідальності, підзвітності й прозорості ОЕС.

What is ECG?

Euroregional cooperation grouping (ECG) is the form of cross-border cooperation with legal personality that operates in compliance with national legislation of the state of the Council of Europe it is registered in and aims to encourage, promote and develop cross-border cooperation in the interests of population.

Main ECG features:

- ◆ ECG is the form of cooperation very similar to EGTC, however EGTC is the instrument of European Union and ECG – of the Council of Europe.
- ◆ ECG, like EGTC, has legal personality, is governed by legislation of the country it is registered in and is a non-profit organization.
- ◆ Territorial communities represented by their authorities and their associations, local executive authorities, member states of the Council of Europe and all legal persons established for the specific purpose of meeting needs in the general interest, not having an industrial or commercial character may be members if their activity is financed mainly by the state, a territorial community or its representative authority; or their management is subject to the control of these entities; or half the members of their administrative, managerial or supervisory organ are appointed by the state, a territorial community or its representative authority.
- ◆ ECG can be registered only in the state that is the member of the Council of Europe.
- ◆ There are no examples of ECGs functioning to date.

Legal background of creation and functioning of ECGs

ECGs' activity is governed by **the national legislation** of the country it is registered in.

At **international level**, the Protocol №3 to European Outline Convention on Transfrontier Co-operation between Territorial Communities or Authorities Concerning Euroregional Co-operation Groupings (ECGs) as of 16 November 2009 is the foundation of their activity.

The Law of Ukraine on Amendments to Ukrainian Legislation on Cross-Border Cooperation adopted in 2018 introduced ECGs as cross-border cooperation entities in Ukraine.

Written agreement and statute provide the legal foundation of ECGs' activity. The **agreement** specifies the list of members, the name of the ECG, the address of its headquarters, the duration, object and tasks of the ECG, as well as its geographical scope.

The **statute** specifies the rules on membership, withdrawal and dissolution of the ECG, including the legal consequences, as well as on operations, organs and their tasks, staffing, budgets and financing, liability, accountability and transparency of the ECG.

У чому відмінності між ЄОТС та ОЄС?

- ♦ Правовою основою діяльності ЄОТС є Постанова №1082/2006 Європейського Парламенту та Ради Європи щодо Європейських об'єднань територіального співробітництва (ЄОТС) та Постанова 1302/2013 Європейського Парламенту та Ради Європи, що доповнює Постанову № 1082/2006 щодо Європейських об'єднань територіального співробітництва (ЄОТС) задля уточнення, спрощення та покращення процедури заснування та функціонування таких об'єднань. Вони є інструментом сприяння територіальній співпраці країн Європейського Союзу. Правовою основою діяльності ОЄС є Протокол №3 до Мадридської конвенції щодо транскордонного співробітництва між територіальними общинами та владами щодо об'єднань єврорегіонального співробітництва (ОЄС). Вони є інструментом сприяння територіальній співпраці країн Ради Європи.
- ♦ В Регламенті йдеться про те, що кожна держава-член повинна схвалити утворення чи участь в ЄОТС або заборонити таке утворення чи участь, якщо вони не відповідають національному законодавству, а Третій протокол не передбачає такого явного одобрення державою, а лише вимогу інформувати органи центральної влади про намір заснування чи участі в ОЄС. Але з зазначенням, що кожна держава в процесі ратифікації визначає категорії територіальних общин або властей і юридичних осіб, яким вона надає право участі в ОЄС, і які вона виключає зі сфери застосування Протоколу.
- ♦ Різниться процес юридичного контролю над впровадженням обох інструментів, оскільки Регламент та спори за участі ЄОТС підлягають контролю з боку Європейського суду, який тлумачить його положення, і його рішення є обов'язковими для членів ЄС. Щодо Третього протоколу як багатосторонньої угоди, то національні суди є найвищою юридичною інстанцією, яка інтерпретує зміст та приймає рішення по Об'єднаннях єврорегіонального співробітництва.

What is the difference between EGTCs and ECGs?

- ◆ The legal basis for EGTC activity is the Regulation №1082/2006 of the European Parliament and of the Council on European Groupings for Territorial Cooperation (EGTC) and Regulation 1302/2013 of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EC) No 1082/2006 on a European grouping of territorial cooperation (EGTC) as regards the clarification, simplification and improvement of the establishment and functioning of such groupings. They are the instruments for promotion of territorial cooperation of European Union. The legal basis for ECG activity is the Protocol №3 to European Outline Convention on Transfrontier Co-operation between Territorial Communities or Authorities Concerning Euroregional Co-operation Groupings (ECGs). It is the instrument for promotion of territorial cooperation of the Council of Europe.
- ◆ The Regulation provides that each EGTC member shall approve establishment or participation in the EGTC or prohibit it in case of non-correspondence with the national legislation. The Protocol does not provide for such an explicit consent of a state, but rather for the requirement to inform central authorities on the intent to found or participate in the ECG. However, each country shall specify the categories of territorial communities, authorities and legal persons it grants the right to participate in an ECG or excludes from the scope of the Protocol.
- ◆ The process of legal control for both instruments is different. The Regulation and disputes involving the EGTCs are subject to control by European Court of Justice, which interprets the Regulation provisions. The decisions the Court makes are mandatory for all EU Member States. The Protocol is the multilateral treaty, therefore national courts are the ultimate legal authorities, which interpret the content of the Protocol and make decisions on Euroregional Cooperation Groupings.

Перспективи для України

Невідповідність організаційного забезпечення транскордонного співробітництва по різні боки кордону зумовлена невідповідністю адміністративно-територіального поділу України і прийнятого в країнах ЄС, що ускладнює процес взаємодії між суміжними прикордонними територіями. Крім того, органи влади на місцях є структурами, що найбільше впливають на діяльність даних форм ТКС, а також найчастіше є їх учасниками. Тому потрібно, щоб вони мали якнайширший спектр повноважень. Зрозуміло, що рівні влади та їх повноваження в Україні та Європейському Союзі значно відрізняються. Здійснювана в Україні реформа місцевого самоврядування, в основі якої лежать принципи децентралізації влади та відповідні зміни у системі адміністративно-територіального устрою, спроможна багато в чому усунути організаційні бар'єри щодо ефективного функціонування єврорегіонів, ЄОТС та ОЕС. Реформою передбачена передача функцій з економічного та соціального розвитку територій від обласних та районних державних адміністрацій до виконавчих органів обласних і районних рад, а також створення спроможних об'єднаних територіальних громад з більшим фінансово-бюджетним потенціалом та бюджетною самостійністю, що усуне наявні перепони щодо участі громад у єврорегіонах, ЄОТС та ОЕС та створить можливості співфінансування їх діяльності чи проектів за програмами ТКС, до яких долучиться Україна через діяльність таких об'єднань. Більше того, приведення законодавства України у відповідність до законодавства ЄС, чому сприяє Угода про Асоціацію між Україною і ЄС – посилить зв'язок між прикордонними регіонами та спростить реалізацію спільних заходів і проектів.

Водночас, проблеми організаційного характеру у самих єврорегіональних структурах також перешкоджають їх ефективному розвитку. Єврорегіони в Україні не мають статусу юридичної особи, тому у них обмежені можливості щодо безпосередньої реалізації проектів як бенефіціар, розпорядження фінансовими ресурсами чи управління власними активами. У країнах ЄС, зокрема в Польщі, Німеччині для посилення взаємодії між учасниками єврорегіону, реалізації власних транскордонних проектів, а також залучення суб'єктів економічної діяльності, громадських організацій, практикується створення асоціацій органів місцевого самоврядування на стороні кожного учасника співробітництва. В Україні асоціацію органів місцевого самоврядування створено в рамках Карпатського єврорегіону, тому з огляду на позитивний іноземний і український досвід варто створити асоціації органів місцевого самоврядування в рамках кожного єврорегіону за участі українських прикордонних регіонів.

Істотною перешкодою у розвитку згаданих єврорегіональних структур є брак кваліфікованого персоналу у територіальних громадах, компетентного у питаннях транскордонного співробітництва та підготовці і супроводу проектів. На прикордонних територіях спостерігається масовий відтік кваліфікованих кадрів за кордон у пошуках роботи.

Активізації роботи в рамках єврорегіональних структур сприятиме налагодження інформаційних каналів як між органами влади всіх рівнів в Україні для ознайомлення з наявними можливостями транскордонного співробітництва в нашій державі та Європі, так і з партнерами за кордоном. Важливою складовою інформаційного забезпечення є інфраструктурна компонента. Значна частина прикордонних громад не володіє навіть такими звичними засобами зв'язку як інтернет, телефон.

Perspectives for Ukraine

Non-coherence of organization provision of cross-border cooperation on different sides of the border is caused by non-conforming administrative and territorial division of Ukraine and those of EU countries. It complicates the process of cooperation between adjoining border territories. Moreover, local authorities are the structures that impact the activity of these CBC forms the most and usually are their main participants. Therefore, it is important that they have the broadest scope of liabilities. It is obvious that the levels of authorities and their liabilities substantially differ in Ukraine and in European Union. The ongoing reform of local governance in Ukraine, which is based on the principles of authorities' decentralization and relevant changes in the system of administrative and territorial structure, is capable to largely eliminate organizational barriers to efficient functioning of Euroregions, EGTCs and ECGs. The reform stipulates the transfer of functions related to economic and social development of territories from oblast and rayon (district) state administrations to executive bodies of oblast and rayon (district) councils and establishment of capable consolidated territorial communities with higher financial and budget capacity and budget independence. It will eliminate available obstacles of communities' participation in the Euroregions, EGTCs and ECGs and create opportunities for co-funding of their activity or projects under CBC programs that Ukraine can join through the activity of such groupings. Moreover, bringing the Ukrainian law in compliance with the EU legislation promoted by the EU-Ukraine Association Agreement will increase the density of connections between border regions and simplify the implementation of joint activities and projects.

The problems of organization nature in Euroregional structures also prevent their efficient development. Euroregions in Ukraine do not have legal personality; therefore, they have limited opportunities in terms of implementation of projects as a beneficiary and managing financial resources or property. However, EU countries, namely Poland and Germany create the associations of local governments by each party of cooperation in order to strengthen interactions between the Euroregions' participants, implementation of cross-border projects and attraction of economic entities and NGOs. In Ukraine, association of local governments is established in the framework of the Carpathian Euroregion. Based on the best foreign and Ukrainian practices it is worth creating the associations of local governments within each Euroregion with Ukrainian border regions.

These processes face the lack of qualified staff in each territorial community competent in the issues of cross-border cooperation and writing and managing the projects. Border territories suffer the mass outflow of professionals abroad to search for work.

Moreover, it is important to establish information channels among the authorities of all levels in Ukraine to be acquainted with available opportunities for cross-border cooperation in our country and Europe and with partners abroad. The latter also includes the infrastructural component of information provision. A certain share of border communities has no access even to daily means of communications, like internet or telephone service.

При підготовці брошури були використані наступні матеріали:

- Cross-border cooperation and local development in the Pyrenees. The case of Cerdanya. Research Gate. [Internet resource] – Available from: https://www.researchgate.net/figure/Localization-of-the-Cerdanya-in-the-Pyrenean-region-within-the-POCTEFAs-eligible-area_fig2_273887923.
- Efxini Poli EGTC Official Website. [Internet resource] – Available from: <http://www.efxini.gr>.
- EGTC Good Practice Booklet. European Committee of the Regions Official Website. [Internet resource] – Available from: <https://portal.cor.europa.eu/egtc/news/Pages/egtc-good-practice-booklet.aspx>.
- EGTC monitoring report 2016. European Committee of the Regions Official Website. [Internet resource] – Available from: <https://portal.cor.europa.eu/egtc/news/Pages/egtc-monitoring-report2016.aspx>.
- EGTC monitoring report 2017. European Committee of the Regions Official Website. [Internet resource] – Available from: <https://portal.cor.europa.eu/egtc/about/Documents/EGTC-MR-2017.pdf>.
- EUROACE SPORT. Official site. [Internet resource] – Available from: <http://www.euroacesport.com/en/home/>.
- Ister-Granum EGTC. European Committee of the Regions Official Website. [Internet resource] – Available from: <https://portal.cor.europa.eu/egtc/CoRAactivities/Pages/Ister-Granum-EGTC.aspx>.
- Jobfair 2017 - EGTC Linieland van Waas and Hulst. European Committee of the Regions Official Website. [Internet resource] – Available from: <https://portal.cor.europa.eu/egtc/Events/Pages/Jobfair2017.aspx>.
- Knowledge and Expertise in European Programmes. [Internet resource] – Available from: <http://www.keep.eu>.
- LATLIT TRAFFIC upgrades road infrastructure and promotes traffic safety. European Commission. Official site. [Internet resource] – Available from: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/latvia/latlit-traffic-upgrades-road-infrastructure-and-promotes-traffic-safety.
- List of European Groupings of Territorial Cooperation – EGTC. Brussels. Committee of the Regions of the EU Official Website. [Internet resource] – Available from: <https://portal.cor.europa.eu/egtc/CoRAactivities/Pages/egtc-list.aspx>.
- LIVES. [Internet resource] // Meuse-Rhine Euregio and Interreg. Official site. [Internet resource] – Available from: <https://www.interregemr.eu/projects/lives-1-en>.
- Organization of cross-border expo and training sessions for the benefit of empowering SME's. BTC EGTC Official Website. [Internet resource] – Available from: <http://www.btc-egtc.eu/en/tenders/won-tenders/328-organization-of-cross-border-expo-and-training-sessions-for-the-benefit-of-empowering-sme-s>.
- Overview of the EGTCs around Hungary. Central European Service for Cross-border Initiatives Official Website. [Internet resource] – Available from: <http://cesci-net.eu/EGTC-Overview>.
- Practical Guide to Cross-border Cooperation / Third Edition 2000 P.216. AEBR. Official site. [Internet resource] – Available from: Режим доступу: http://www.aebr.eu/files/publications/lace_guide.en.pdf.
- PROADAS PROJECT. The Adriatic Ionian Euroregion. Official site. [Internet resource] – Available from: <https://www.adriaticionianeuroregion.eu/projects/proadas-project-description/>.
- Projekt „Analyse Verkehrsnetz Oder-Neiße (AVerON)“. Euroregion PRO EUROPA VIADRINA. Official site. [Internet resource] – Available from: <https://www.euroregion-viadrina.de/projekt-analyse-verkehrsnetz-oder-neisse-averon/>.

The booklet was prepared based on the following sources of information:

Regulation (EC) No 1082/2006 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 on a European grouping of territorial cooperation (EGTC). European Union Official Website. [Internet resource] – Available from: [http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/gect/ce_1082\(2006\)_en.pdf](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/gect/ce_1082(2006)_en.pdf).

Regulation (EU) No 1302/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 amending Regulation (EC) No 1082/2006 on a European grouping of territorial cooperation (EGTC) as regards the clarification, simplification and improvement of the establishment and functioning of such groupings. Official Journal of the European Union. [Internet resource] – Available from: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1302&from=EN>.

Strategia zintegrowanej współpracy czesko-polskiego pogranicza. Euroregion Glacensis. Official site. [Internet resource] – Available from: <https://www.euro-glacensis.cz>.

The eHealth Eurocampus project. Official site. [Internet resource] – Available from: <http://ehealtheurocampus.eu>.

TRITIA EGTC Official Website. [Internet resource] – Available from: <http://www.egctritia.eu>.

What is a Euroregion? Council of Europe. Official site. [Internet resource] – Available from: <http://www.coe.int>.

Wooden architecture. [Internet resource] – Available from: <http://www.jablunkovsko.cz/tourism/cycling/wooden-architecture/>.

ZASNET AECT Official Website. [Internet resource] – Available from: <http://www.zasnet-aect.eu>.

Додатковий протокол до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями від 09.11.1995. Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_099.

Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями від 21.05.1980. Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_106.

Європейська Хартія Місцевого Самоврядування від 15.10.1985. Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036.

Закон України “Про внесення змін до деяких законів України щодо транскордонного співробітництва” від 4.09.2018. Офіційний сайт Верховної ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2515-viii>.

Закон України «Про транскордонне співробітництво» від 24.06.2004. Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-15>.

Мікула Н. Євро регіони: досвід та перспективи. – Львів: ІПД НАН України, 2003. – 222 с.

Протокол N 2 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями, який стосується міжтериторіального співробітництва від 05.05.1998. Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_520.

Протокол N 3 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями стосовно об'єднань євро регіонального співробітництва (ОЕС). Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_947.

Сучасний розвиток прикордонних громад характеризується відсутністю достатніх можливостей для працевлаштування мешканців прикордоння та відносно низьким економічним розвитком територій. Ці тенденції посилюються активізацією процесів відтоку кваліфікованої робочої сили та молоді у прикордонні регіони суміжних країн з огляду на підвищення транспарентності кордонів і привабливість закордонних ринків праці та освітніх послуг. Водночас прикордонні території володіють додатковими конкурентними перевагами, пов'язаними з можливостями, які відкриваються у рамках здійснення транскордонного співробітництва.

Інформаційний бюлетень присвячено аналізу таких ефективних форм транскордонного співробітництва як Єврорегіони, Європейські об'єднання територіального співробітництва (ЄОТС), Об'єднання єврорегіонального співробітництва (ОЕС). Зокрема, у ньому розкрито особливості цих форм транскордонного співробітництва та відмінності між ними; правова база їх функціонування; способи формування їх бюджетів; кращі практики стимулювання соціально-економічного розвитку прикордонних територій; етапи їх створення та перспективи їх імплементації в Україні. Використання позитивного досвіду функціонування зазначених форм транскордонного співробітництва сприятиме соціально-економічному розвитку прикордонних територій.

The current development of border communities is characterized by the lack of sufficient opportunities for employment of border residents and the relatively low economic development of the territories. These trends are aggravated by the intensification of the outflow of skilled labor and youth in the border regions of neighboring countries in view of increasing border transparency and the attractiveness of foreign labor markets and educational services. At the same time, border areas have additional competitive advantages associated with the opportunities offered by cross-border cooperation.

The Newsletter provides information on such effective forms of cross-border cooperation as Euroregions, European Groupings of Territorial Cooperation (EGTCs) and Euroregional cooperation groupings (ECGs) regarding the following: distinctive features of these forms of cross-border cooperation and the difference between them; the legal background of their functioning; the ways their budgets are formed; best practices in boosting socio-economic development of border areas; the stages of their establishment; the perspectives of their implementation in Ukraine. The use of positive experience in the operation of these forms of cross-border cooperation will contribute to the socio-economic development of border areas.

Публікація доступна на веб-сайті <http://ird.gov.ua/ird01/p10892>

Publication is available on website <http://ird.gov.ua/ird01/p10892>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

This Newsletter is prepared and published within the framework of the project № 599948-EPP-1-2018-1-UA-EPPJMO-SUPPA «Boosting Local Economic Growth in Border Regions in the Process of EU Integration: Best Practices of Eastern Partnership (EaP) Countries» implemented under Jean Monnet – Erasmus+ Programme. The project is coordinated by SI «Institute of Regional Research Named after M.I. Dolishniy of National Academy of Science of Ukraine» for 2018-2021.

Контакти координатора проекту: Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього Національної академії наук України», 79026, м. Львів, вул. Козельницька, 4,

Project Coordinator Contacts: State Institution «Institute of Regional Research Named after M.I. Dolishniy of National Academy of Science of Ukraine», Kozelnytska str, 4, Lviv, 79026